

שם המחקר : אימהות וסבתות במשפחות לילדים עם/וללא מוגבלות שכלית התפתחותית בחברה

הערבית

שנה : 2017

מס' קטלוגי : 114

שם החוקר: פרופ' ליאורה פינדלר

כותבים נוספים: סונדוס פאטמה זבידאת, נטלי רכבי, ורה סקבירסקי

רשות המחקר: בבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש לואיס וגבי וייספלד, אוניברסיטת בר אילן

מגבלות המחקר והמלצות למחקרי המשך

א. המחקר הנוכחי התמקד באימהות ובסבתות ערביות מוסלמיות, ולכן יכולת ההכללה שלו מוגבלת לאוכלוסיה זו ולא ניתנת להרחבה לקבוצות נוספות כמו אימהות וסבתות ערביות נוצריות או דרוזיות. במחקרים עתידיים מומלץ לכלול גם מגזרים נוספים בחברה הערבית כמו דרוזים, צ'רקסים או נוצרים.

ב. אפשרות ההכללה לגבי אימהות וסבתות ערביות הגרות בערים מעורבות עלולה להיות חלקית, כיוון שמשותפות המחקר היו תושבות כפרים וערים לא מעורבות. יתכן שקיימים מאפיינים ייחודיים למשפחות בערים המעורבות, שכן הן גרות בריחוק רב יותר מהמשפחה המורחבת. מאידך גיסא, השירותים העירוניים זמינים להן יותר. במחקרים עתידיים מומלץ להרחיב את היריעה לאזורים נוספים בהם שוכנות משפחות ערביות כמו ערים מעורבות.

ג. נתוני המחקר מבוססים על שיטת הדיווח העצמי. כלומר, הנתונים מבטאים את גישתן ותפיסתן הסובייקטיבית של המשתתפות בלבד. במחקרים עתידיים מומלץ להשתמש בשיטות נוספות כמו עריכת תצפית, ראיון או קבוצת מיקוד אשר יאפשרו תמונה עמוקה יותר של חווית האימהות והסבתות על רבדיה הנוספים.

ד. מגבלה נוספת נעוצה במספר השאלונים הגדול יחסית במחקר, שמילויים היה כרוך בטרחה מסוימת. יתכן שלא כל המשתתפות ובעיקר הסבתות ענו עליהם בתשומת לב מלאה. במחקרים עתידיים יש לתת את הדעת על צמצום מספר השאלונים.

ה. במחקר הנוכחי התבקשו האימהות וסבתות לדווח על ערך עצמי, תחושות אשמה ובושה, מימד התפקיד הסביבתי, תמיכה חברתית, רווחה נפשית וצמיחה אישית. במחקרים עתידיים מומלץ לבחון מאפיינים נוספים המתייחסים לתרבות (קולקטיביזם ואינדיבידואליזם), הספציפיות או למאפייני המשפחה (למשל, לכידות, אקלים משפחתי).

ו. המחקר נערך בנקודת זמן אחת ולכן משקף את חווית האימהות והסבתות בפרק זמן מסוים בחייהן ובחיי ילדיהן, מומלץ בעתיד לבחון אימהות והסבתות בנקודות זמן נוספות במהלך החיים של הילד על מנת לשפוך אור על תהליכים ושינויים בחוויותיהן.

ז. בנוסף, מומלץ לבחון את חוויתן ועמדותיהן של דמויות נוספות במשפחה הגרעינית והמורחבת כמו אבות וסבים.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)